

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 iunie

Seria I, Anul XXXI, Nr. 12 (369), 2024

Altar dedicat
Fericitilor
Episcopi Martiri
în Catedrala din
Oradea

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Sfântul Părinte Papa Francisc la *summit-ul G7* din Ampulia, Italia - pag. 4-5; Omagierea Episcopului Demetriu Radu - pag. 6; Plec să vă pregătesc un loc - pag. 7; Cum ne putem păstra sănătatea - pag. 14; Profesorul Vasile Muscă - 80 - pag. 15; Ambasadorul Norvegiei în România, în vizită la Caritas - pag. 17.

COMUNICAT

Sesiunea ordinară de primăvară a Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică - Blaj, 6-7 iunie 2024

Episcopii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, s-au reunit în sesiune sinodală ordinară de primăvară în perioada 6-7 iunie 2024 la Blaj, sub președinția Preafericirii Sale Cardinal Lucian.

La deschiderea lucrărilor a participat Domnul Ciprian Vasile Olinici, Secretar de Stat al Secretariatului

lui de Stat pentru Culte.

Parcursul sinodal din perspectiva Bisericii Greco-Catolice, Întâlnirea națională a tineretului catolic din luna septembrie, care va avea loc la Cheile Grădiștei (BV), Anul „Cardinal Iuliu Hossu” – 2025, viața consacrată, slujirea preoțească și misiunea laicilor, au fost prezente pe agenda de lucru a acestei sesiuni sinodale. Profesorul Alin Tat, Directorul AGRU național a prezentat un scurt raport al activităților asociației.

Cu ocazia împlinirii a cinci ani de la vizita Sfântului Părinte Papa Francisc la Blaj și de la beatificarea Episcopilor greco-catolici martiri, Episcopii au participat joi, 6 iunie, începând cu ora 18.00, la binecuvântarea Centrului spiritual „Fericitul Episcop Martir Ioan Suci” din Blaj. Cu această ocazie Episcopul martir a fost declarat de către municipalitate cetățean de onoare post mortem al Blajului. În dimineața zilei de 7 iunie, membri Sinodului au celebrat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala „Sfânta Treime” din Blaj, fiind prezenți elevii și profesorii Liceului Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare”.

Privitor la alegerile care urmează să fie organizate în țara noastră, Episcopii invită credincioșii să țină cont de principiile creștine în speranța unei conviețuiri pașnice în societatea românească.

Următoarea sesiune sinodală ordinară se va desfășura la Blaj, în intervalul 12-13 noiembrie 2024.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Notar

Pr. Liviu Ursu

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Aruncăm sămânța, apoi trebuie să așteptăm

16.06.2024

Iubiți frați și surori, duminică frumoasă!

Astăzi Evanghelia de la liturgie ne vorbește despre Împărăția lui Dumnezeu prin imaginea seminței (cf. Mc. 4,26-34). De mai multe ori Isus folosește această asemănare (cf. Mt. 13,1-23; Mc. 4,1-20; Lc. 8,4-15), și astăzi o face invitându-ne să reflectăm îndeosebi asupra unei atitudini importante legate cu imaginea seminței, și atitudinea este așteptarea încrezătoare.

De fapt, la semănat, oricât ar arunca agricultorul sămânță optimă și abundentă, și oricât de bine ar pregăti terenul, plantele nu răsar imediat: este nevoie de timp și este nevoie de răbdare! De aceea este necesar ca, după ce a semănat, el să știe să aștepte cu încredere, pentru a permite semințelor să se deschidă la momentul potrivit și vlăstarelor să răsară din pământ și să crească, destul de puternice încât să garanteze, la sfârșit, o recoltă îmbelșugată (cf. v. 28-29). Sub pământ miracolul este deja în desfășurare (cf. v. 27), există o dezvoltare enormă, dar este invizibilă, este nevoie de răbdare, și între timp este necesar să continue să se îngrijească brazdele, să se irige și să fie ținute curate, cu toate că la suprafață pare că nu se întâmplă nimic.

Și Împărăția lui Dumnezeu este așa. Domnul pune în noi semințele cuvântului Său și ale harului Său, semințe bune și abundente, și după aceea, fără a înceta niciodată să ne însoțească, așteaptă cu răbdare. Domnul continuă să se îngrijească de noi, cu încrederea unui Tată, dar ne dă timp – Domnul este răbdător – pentru ca semințele să se deschidă, să crească și să se dezvolte până când aduc roade de fapte bune. Și aceasta pentru că vrea ca în ogorul său nimic să nu se piardă, ca totul să ajungă la maturizare deplină; vrea ca noi toți să putem crește ca spice încărcate cu boabe.

Nu numai atât. Făcând astfel, Domnul ne dă un exemplu: ne învață și pe noi să semănăm cu încredere Evanghelia acolo unde suntem, și după aceea să așteptăm ca sămânța aruncată să crească și să aducă rod în noi și în ceilalți, fără a ne descuraja și fără a înceta

să ne susținem și să ne ajutăm reciproc și acolo unde, în pofida eforturilor, ni se pare că nu vedem rezultate imediate. De fapt, adesea și printre noi, dincolo de aparențe, miracolul este deja în desfășurare, și la timpul său va aduce roade îmbelșugate!

De aceea ne putem întreba: eu las să semăn în mine cuvântul? La rândul meu, semăn cu încredere cuvântul lui Dumnezeu în locurile în care trăiesc? Sunt răbdător în așteptare sau mă descurajez pentru că nu văd imediat rezultatele? Și știu să încredințez totul cu seninătate Domnului, făcând ce pot mai bine pentru a vesti evanghelia? Fecioara Maria, care a primit și a făcut să crească în ea sămânța cuvântului, să ne ajute să fim semănători generoși și încrezători ai Evangheliei.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori,

Ieri, la Cracovia, a fost beatificat Mihai Rapacz, preot și martir, păstor după inima lui Cristos, martor fidel și generos al evangheliei care a experimentat fie persecuția nazistă fie cea sovietică, și a răspuns cu dăruirea vieții. Aplauze pentru noul fericit! Continuă să vină știri dureroase despre ciocniri și masacre făcute în partea orientală a Republicii Democrate Congo. Adresez apelul meu autorităților naționale și comunității internaționale, pentru ca să se facă posibilul pentru încetarea violențelor și pentru salvagardarea vieții civililor. Printre victime, mulți sunt creștini uciși în odium fidei. Sunt martiri. Sacrificiul lor este o sămânță care încolțește și aduce rod și ne învață să mărturisim evanghelia cu curaj și coerență.

Să nu încetăm să ne rugăm pentru pace în Ucraina, în Țara Sfântă, în Sudan, Myanmar și oriunde se suferă datorită războiului. Vă salut pe voi toți, romani și pelerini! Îndeosebi salut credincioșii care provin din Liban, Egipt și Spania; studenții de la „London Oratory School”; cei din Dieceza de Opole din Polonia și cei din Budapesta-Albertfalva; participanții la Forumul European al Laicilor, despre tema „Credință, artă și sinodalitate”; și grupul de mame din comunitatea catolică congresează din Roma. Aceste mame cântă bine! Mi-ar plăcea să vă aud cântând încă o dată.

Salut credincioșii din Carini, Catania, Siracusa și Messina; copiii de la Prima Împărtășanie și de la Mir din Mestrino, miruiții din Castelsardo (Sassari), din Bolgare (Bergamo) și din Camin (Padova); și în sfârșit un gând de recunoștință donatorilor de sânge, care tocmai au celebrat Ziua lor națională. Vă salut pe voi toți și urez tuturor o duminică frumoasă. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

Sfântul Părinte Papa Francisc la *summit-ul G7* din Apulia, Italia

Vineri, 14 iunie 2024, papa Francisc a vorbit la summit-ul de la Borgo Egnazia, în regiunea italiană Apulia. Patru bilaterale, apoi discursul din sesiunea comună cu liderii mondiali, cărora le-a arătat oportunitățile, pericolele și efectele inteligenței artificiale: **„Am condamna omenirea la un viitor fără speranță dacă am lua oamenilor capacitatea de a decide asupra lor și a vieții lor, condamnându-i să depindă de alegerile mașinilor”**.

Scenariul pare distopic, dar riscul este la fel de real ca întotdeauna: **„Nicio mașină nu ar trebui să aleagă vreodată să ia viața unei ființe umane”**. Francisc s-a aflat la reuniunea „Grupului celor Șapte” (G7) de la Borgo Egnazia, în Apulia, fiind primul papă care participă la un summit al „Marilor Pământului”, la care a vorbit despre inteligența artificială: un „instrument fascinant”, dar în același timp „formidabil”, a spus el, capabil să aducă beneficii sau să provoace daune, ca toate „instrumentele” create de om de la începutul timpului.

Cu 20 de minute mai devreme decât era programat, elicopterul papei a aterizat la ora 12.10 pe terenul de sport, pe o întindere de măslini. Primirea Suveranului Pontif a fost făcută de prim-ministrul italian, Giorgia Meloni. Cu ea o strângere de mână și câteva remarci în glumă: „Încă în viață”, spune premierul. „Suntem în doi”, răspunde Francisc. „Va fi o zi lungă, dar frumoasă”, a reluat Meloni. Împreună, într-o mașină de golf, s-a îndreptat spre reședința privată unde, după ora 12.30, au început primele patru convorbiri bilate-

rale: Kristalina Georgieva, director general al Fondului Monetar Internațional, și președinții ucrainean Zelenski, cel francez Macron și cel canadian Trudeau. La ora 14.00, Papa Francisc a mers în Sala Arena, unde a strâns pe rând mâna tuturor celor care erau la masa rotundă. Unii l-au îmbrățișat sau s-au aplecat pentru a-i șopti câteva cuvinte la ureche.

Meloni a introdus discursul papei, explicând în primul rând alegerea Apuliei ca teritoriu care „a reprezentat din punct de vedere istoric o punte între Est și Vest, un loc de dialog, o mare de mijloc cu Africa și Orientul Mijlociu”. Apoi i-a mulțumit Sanctității Sale, a cărei participare, a spus ea, „face inevitabil ca această numire să fie istorică”.

Așezat la masă cu liderii, papa și-a împărtășit apoi gândurile sale despre inteligența artificială, un subiect căruia îi dedicase deja Mesajul său pentru cea de-a 58-a Zi mondială a comunicațiilor sociale. În fața bărbaților și femeilor care dețin responsabilitatea asupra lumii, el a discutat despre oportunități, dar mai ales despre riscurile și „efectele asupra viitorului umanității”. Privirea i-a fost fixată mai ales asupra acestui război cu „piesele” sale din ce în ce mai unificate.

„Într-o situație dramatică precum cea a conflictelor armate”, a spus papa în discursul său, „este urgent să se regândească dezvoltarea și utilizarea unor dispozitive precum așa-numitele ‘arme autonome letale’ pentru a le interzice utilizarea, începând deja cu un efort proactiv și concret de a introduce un

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

control uman mai mare și mai semnificativ”.

Să nu se întâmple niciodată ca mașinile să-l ucidă pe omul care le-a creat. Tocmai de la ingeniozitatea umană își desprinde Francisc reflecția de pe scena G7, pentru a clarifica cum nu există prejudecăți în privința progresului științific și tehnologic, ci mai degrabă teama de o derivă: **„Știința și tehnologia sunt produse extraordinare ale potențialului creativ al nostru, al oamenilor”**, articulează Suveranul Pontif. Și **„tocmai din utilizarea acestui potențial creativ pe care Dumnezeu ni l-a dat, ia naștere inteligența artificială”**. Un „instrument extrem de puternic”, subliniază papa, utilizat în atât de multe domenii ale activității umane: medicină, muncă, cultură, comunicare, educație, politică. **„Acum este legitim să presupunem că utilizarea sa va influența din ce în ce mai mult modul nostru de viață, relațiile noastre sociale și, în viitor, chiar modul în care concepem identitatea noastră ca ființe umane”**.

Prin urmare, pe de o parte, ele entuziasmează posibilitățile pe care le oferă inteligența artificială; pe de altă parte, generează teamă din cauza consecințelor pe care le anunță. În primul rând, pentru Francisc, trebuie făcută o distincție corectă între o mașină care „poate, în anumite forme și prin aceste noi mijloace, să producă alegeri algoritmice” și, prin urmare, „o alegere tehnică între mai multe posibilități”, și ființa umană care, în schimb, „nu numai că alege, dar în inima sa este capabilă să decidă”.

„Din acest motiv, în fața minunilor mașinilor, care par a fi capabile să aleagă în mod autonom, trebuie să ne fie clar”, a subliniat pontiful, **„că ființei umane trebuie să îi rămână întotdeauna decizia, chiar și cu tonurile dramatice și urgente cu care aceasta se prezintă uneori în viața noastră”**.

Avertismentul papei este tranșant: **„Am condamna omenirea la un viitor fără speranță dacă le-am lua oamenilor capacitatea de a decide asupra lor și a vieții lor, condemnându-i să depindă de alegerile mașinilor. Trebuie – spune papa – să garantăm și să protejăm un spațiu de control uman semnificativ asupra procesului de alegere a programelor de inteligență artificială: demnitatea umană însăși depinde de aceasta”**.

Mai precis, nu este vorba doar de un progres științific, ci ne aflăm în fața unei „adevărute revoluții cognitiv-industriale, care – spune papa Francisc – va contribui la crearea unui nou sistem social caracterizat de transformări epocale complexe”.

Inteligența artificială ar putea permite o democratizare a accesului la cunoaștere, progresul exponențial al cercetării științifice, posibilitatea de a delega mașinilor locuri de muncă oboșitoare; dar, în același timp, ar putea aduce cu sine o mai mare nedreptate între națiunile avansate și națiunile în curs de dezvoltare, între clasele sociale dominante și clasele

sociale asuprite, punând astfel în pericol posibilitatea unei „culturi a întâlnirii” în favoarea unei „culturi a rebutului”. Acesta este pericolul.

Prin urmare, Francisc vorbește de „etică”: în ea se află condiția umană de „libertate” și „responsabilitate”; fără ea, „omenirea a pervertit scopurile ființei sale, transformându-se într-un dușman al ei însăși și al planetei”. Iar astăzi, când, observă papa, „există o pierdere sau cel puțin o eclipsă a sensului umanului și o aparentă insignifianță a conceptului de demnitate umană”, programele de inteligență artificială „trebuie să fie întotdeauna ordonate către binele fiecărei ființe umane”. Ele trebuie să aibă, așadar, „o inspirație etică”.

În acest sens, papa menționează pozitiv semnarea la Roma, în anul 2020 marcat de pandemie, a Apelului de la Roma pentru etica Inteligenței Artificiale și susținerea acelei forme de moderare etică a algoritmilor condensată în neologismul ‘algor-etică’. „Dacă ne străduim să definim un set unic de valori globale, putem totuși să găsim principii comune cu care să abordăm și să rezolvăm orice dileme sau conflicte de viață”.

Printre diferitele riscuri, papa se teme și de cel al unei „paradigme tehnocrate”. Tocmai aici, spune el, „activitatea politică” devine „urgentă”. Politica, care pentru mulți este astăzi „un cuvânt urât” care amintește de „erori”, „corupție”, „ineficiența unor politicieni” la care se adaugă „strategii menite să o slăbească, să o înlocuiască cu economia sau să o domine cu o anumită ideologie”. Totuși, „poate lumea să funcționeze fără politică?”, se întreabă papa. „Este nevoie de politică”, este răspunsul.

„Există întotdeauna tentația de a standardiza totul”, adaugă spontan papa. Și citează „un roman celebru de la începutul secolului al XX-lea”, The Lord of the World (Domnul lumii – tr.n.), cartea lui Richard Hugh Benson citată de mai multe ori în trecut: „Un roman englezesc care arată viitorul fără politică, un viitor uniformizator. Este bine să o citești, este interesantă”, spune suveranul pontif.

Pontiful reiterează așadar, în fața scenariilor descrise, urgența unei „politici sănătoase” care să ne facă să privim viitorul cu speranță și încredere. Există, într-adevăr, „lucruri care trebuie schimbate cu o resetare de fond și cu transformări importante” și „numai o politică sănătoasă ar putea deschide calea, implicând cele mai diverse sectoare și cunoștințe”, asigură papa. „În acest fel”, adaugă el, „o economie integrată într-un proiect politic, social, cultural și popular care tinde spre binele comun poate deschide calea spre oportunități diferite, care nu implică oprirea creativității umane și a visului său de progres, ci mai degrabă canalizarea acestei energii într-un mod nou”.

Omagierea Episcopului Demetriu Radu

La Alba Iulia și la Rădești, din Protopopiatul Aiud, a fost omagiat Episcopul Greco-Catolic Demetriu Radu, marți 28 mai 2024. Evenimentul organizat cu binecuvântarea Întâistătătorul Bisericii Greco-Catolice, face parte din seria de inițiative ale Muzeului Național al Unirii de a prezenta în Sala Unirii din Alba Iulia personalitățile care au avut o contribuție însemnată la Marea Unire din 1918.

Astfel, la ora 11.00, în prezența Preasfinției Sale Virgil Bercea, Episcop al Eparhiei de Oradea Mare, a Preasfinției Sale Cristian Crișan, Episcop auxiliar al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Făgăraș, a numeroșilor preoți prezenți, precum și a autorităților locale și județene, a avut loc lansarea albumului omagial dedicat Episcopului Demetriu Radu. Părintele dr. Cristian Barta, decan al Facultății de Teologie Greco-Catolică, din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, a prezentat albumul publicat în anul 2023 la Editura Primus.

Au participat studenții teologi ai Seminarului Arhiepiscopal „Bunavestire” din Blaj, precum și studenții teologi ai Seminarului „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea, elevii Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” și ai Liceului „Don Orione” din Oradea și numeroși credincioși din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Făgăraș și din Eparhia de Oradea Mare. După lansarea albumului omagial, în Sala Unirii a fost proiectat filmul documentar „Episcop Demetriu Radu”.

Cu această ocazie, Preasfinția Sa Cristian Crișan a dat citire mesajului transmis de Preafericitul Părinte Cardinal Lucian, pe care îl redăm în continuare:

Preasfinția Voastră,

Stimate autorități județene și locale,

Cucernici Părinți,

Stimat auditoriu,

Evocarea personalității Episcopului Demetriu Radu, este o datorie de onoare nu numai pentru Biserica Greco-Catolică dar și pentru întregul neam românesc, pentru că a fost un model de credință, de dăruire, și pildă de generozitate pentru semenii săi.

Chemat oriunde Biserica i-a cerut, s-a pus în slujba acesteia și a neamului în Vechiul Regat în calitate de preot și diplomat unde a reprezentat cu mult tact cauza Bisericii Unite câștigând încredere și stimă dar și meritul de a fi așternut cale de ridicare a primei biserici greco-catolice în capitală. Slujind în scaunul arhieresc de la Lugoj, iar apoi în cel de la Oradea, unde a pregătit actul Marii Uniri din anul 1918, și-a continuat munca pentru Biserică și țară până la moartea sa tragică în Senatul României din 8 decembrie 1920.

Ne aducem aminte de vrednicul ierarh cu recunoștință aducând mulțumire Domnului dar și cu admirație pentru întreaga sa activitate: edilitară, administrativă, diplomatică și școlară care îl așază în

rândul vrednicilor ierarhi care au influențat nu doar istoria timpului lor. Zecile de școli, de biserici și de case parohiale, reședințele episcopale de la Beiuș și Stâna de Vale, noul edificiu al Academiei Teologice, Palatul Episcopal din Oradea și monumentală biserica din Rădești (sat care-i poartă numele) sunt mărturii peste timp ale viziunii unui ierarh care s-a pus în slujba lui Dumnezeu și a poporului său.

Realizarea, tipărirea și promovarea Albumului omagial dedicat Episcopului Demetriu Radu, este un gest de cinstire a memoriei celui care a slujit cu toată ființa Biserica și Neamul, drept pentru care se cuvine să adresăm cele mai alese mulțumiri tuturor persoanelor și instituțiilor care au contribuit la realizarea acestui eveniment. Prețuirea și grațitudinea noastră se îndreaptă spre Preasfinția Sa Virgil Bercea și spre colaboratorii săi, dar și spre domnul Gabriel Rustoiu, directorul Muzeului Național al Unirii care prin intensă activitate păstrează vie memoria marilor personalități ale neamului românesc.

Invocând asupra tuturor celor prezenți harul Domnului nostru Isus Cristos, prin mijlocirea Preasfintei Fecioare Maria și a Fericirilor Episcopi Martiri, vă îndemn să păstrați vie memoria ilustrului Episcop, după cum însuși Sfântul Apostol Pavel scria în Epistola către Evrei: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința.” (Evr. 13,7)

Cu arhierească binecuvântare,

+ Lucian Card. Mureșan

Arhiepiscop și Mitropolit al Arhiepiscopiei de

Alba – Iulia și Făgăraș

Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite

cu Roma, Greco-Catolică

După evenimentul din Sala Unirii, la Rădești, a fost sfințită o placă comemorativă realizată de sculptorul Deak Arpad, amplasată în Casa Memorială.

Biroul de Presă al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Făgăraș
<https://bisericaromanaunita.ro>

„Vocația filosofică a lui Mihai Eminescu”

„Să ne aducem constant aminte că mai-marii noștri sunt cei care ne-au deschis mintea, sufletul și inima... De aceea, cu multă înțelepciune și răbdare să le arătăm respectul și considerația noastră!”: sunt cuvintele Preasfinției Sale Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, adresate vineri, 14 iunie 2024, la Muzeul Memorial „Iosif Vulcan” din Oradea, în deschiderea conferinței „*Vocația filosofică a lui Mihai Eminescu*” organizată de Muzeul Țării Crișurilor, susținută de prof. univ. dr. Vasile Muscă de la Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. Inițiativa, organizată cu prilejul comemorării a 135 de ani de la moartea marelui poet național (15 ianuarie 1850-15 iunie 1889), a adus împreună un frumos public literar format din oameni de cultură, preoți, studenți teologi, filosofi, jurnaliști, dar și reprezentanți ai instituțiilor publice locale printre care doamna viceprimar Antonia Nica. Ocazia a fost totodată prilej de a-l felicita pe distinsul profesor și filosof Vasile Muscă, la împlinirea „frumoasei și curajoasei vârste de 80 de ani” (Ioan F. Pop).

În deschidere, dr. Ioan F. Pop, scriitor și custode al Muzeului Memorial „Iosif Vulcan”, mulțumind publicului numeros prezent la eveniment, a evocat contribuția celui care „se numără printre cazurile rarissime care pot povesti cu limpezime ceea ce au înțeles din filosofie și ne poate împrieteni cu aceasta. Cu bonomia sa molipsitoare, de anahoret uitat printre cărți (în imensa sa bibliotecă), acesta se mișcă discret nu doar între filosofia greacă și cea germană, ci și – mai nou – oscilează afectiv între Cluj și Oradea, în tendința de a locui hölderlinian un topos ideatic și concret deopotrivă”: profesorul și filosoful Vasile Muscă.

Considerând că „pe Eminescu ar trebui să îl sărbătorim în fiecare zi”, episcopul de Oradea a mărturisit că face aceasta recitând zilnic din operele marelui poet național. PSS Virgil Bercea a mulțumit profesorului Vasile Muscă pentru răbdarea, responsabilitatea și dăruirea cu care a format numeroși tineri studenți ai Facultății de Teologie Greco-Catolică de la UBB – Departamentul Oradea, oferindu-le o viziune asupra filosofiei și totodată asupra vieții:

„În aceste momente, de aniversare sau comemorare, este foarte important să ne aducem aminte de mai-marii noștri – a subliniat PS Virgil, parafrazându-l pe Sfântul Pavel. Fiecare popor, fiecare cultură are mai-marii săi, iar Eminescu, dincolo de absolut orice afirmație și orice considerație care s-au făcut referitor la persoană și la operă, rămâne Eminescu. Noi, cei care avem o anumită vârstă, cred că aproape în fiecare zi mai spunem câteva versuri din poeziile lui Mihai Eminescu. Ne-a devenit atât de familial încât nu putem să îl uităm... La fel, mai marii-noștri sunt persoanele de care trebuie să ne aducem constant aminte, iar cu foarte multă înțelepciune și răbdare să le purtăm toa-

tă înțelepciunea și considerația. Ei sunt cei care ne-au deschis mintea, sufletul și inima... Sunt cei care ne înconjoară și pe care avem încă bucuria să îi avem în mijlocul nostru, iar ei au puterea și tăria de caracter să ne mai ofere ceva: au o valoare și un rost neprețuit în viața noastră. (...) Domnule Profesor, să vă dea Dumnezeu sănătate, ani buni și binecuvântați!”

Pe urmele lui Heidegger, pentru care tinerețea este vârsta primelor alegeri durabile, prof. univ. dr. Vasile Muscă a prezentat publicului momente-cheie din istoria filosofiei și ale carierei academice ale lui Mihai Eminescu. Mărturisind că l-a descoperit pe acesta în anii de la liceu petrecuți la Oradea, conferențiarul păstrează atât de vie memoria după-amiezilor petrecute pe prispa casei dintr-un cartier orădean, unde citea și memora poeziile eminesciene. A devenit în scurt timp interesat de relația acestor opere cu filosofia, subiect pe marginea căruia a publicat cartea „Lumile și trecerile lui Eminescu”. Evocând supremația intelectuală absolută a geniului și atitudinea dezinteresată a lui Mihai Eminescu în a obține un titlu recunoscut de filosof potrivit sistemului hegelian, prof. Vasile Muscă este de părere că putem să recunoaștem geniul său prin lectura operelor sale: „*Eminescu, în marea sa inteligență avea o deschidere largă către filosofie, fără ca el să fi elaborat o concepție filosofică proprie. Geniul său rămâne neatins, rămâne ca noi să îi descoperim valențele acestui geniu prin lecturile noastre. Pe coperta cărții dedicate lui am scris ceva ce doresc să vă împărtășesc și dumneavoastră – a concluzionat dumnealui: «Orice intelectul român trebuie să scrie măcar o dată în viața lui despre Eminescu, fie chiar și un rând, așa cum un credincios are datoria de a se închina zilnic întru slava și numele Dumnezeului său!»*”.

Un omagiu adus de toți cei prezenți la Muzeul „Iosif Vulcan” din Oradea, locul unde Iosif Vulcan primea în februarie 1866 o scrisoare însoțită de o poezie – „De-aș avea” – scrisă de Mihail Eminovici, pe care o va publica în revista „Familia” semnată de cel care a fost geniul nemuritor, Mihai Eminescu:

„De-aș avea și eu o floare / Mândră, dulce, răpitoare, / Ca și florile din mai, / Fiice dulce-a unui plai, / Plai râzând cu iarbă verde, / Ce se leagănă, se pierde, / Undoind încetișor (...)”

**Biroul de Presă EGCO
Mihaela CABA-MADARASI**

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă a copiilor din clasa a III-a B

Eugen Ivuț

O zi de o mare însemnătate pentru noi, elevii clasei a 3-a B, care împreună am trăit bucuria de a-l primi pe Isus în viețile noastre sub chipul pâinii și al vinului.

Emoționați de măreția momentului întâlnirii cu Isus, în împărtășirea din aceeași unică pâine, cu palmele împreunate în rugăciune în fața sfântului altar, ne-am reînnoit făgăduințele făcute la Botez și ne-am mărturisim credința sub privirea protectivă a Preasfințitului Virgil Bercea. Ca de fiecare dată, pildele Preasfinției Sale ne sunt povește pentru a fi sprijin de nădejde, încurajări și lumină. Am ascultat cu multă bucurie povestea despre iubirea nemărginită a unui nor și a unei dune de nisip, în urma căreia am aflat că prin abundența iubirii lui Dumnezeu, putem înflori în oaze de bucurie pentru cei din jur, stălucind lumina cea cerească.

Privilegiați să fim elevii acestei școli și să putem crește aici în credință în brațele lui Isus și ale Fecioarei Maria, ne îndreptăm cuvintele noastre de mulțumire spre domnii directori, străjerii acestui castel al formării noastre.

Alese mulțumiri doamnelor învățătoare Lorenia Nedeianu și Florina Bâte, care cu dăruire, implicare și har se îngrijesc și de sădirea florilor credinței, în grădina sufletelor noastre.

Recunoștința noastră se îndreaptă și spre părintele Traian, părintele Remus și sora Ana, cei care ne sunt modele de sfințenie, veritabile ancore în credință, și ne ajută prin învățăturile lor să alegem calea cea luminată

de felinarele Domnului.

Noi, copiii care l-au întâlnit azi pe Isus, înțelegem însemnătatea darului primit și promitem ca acesta să fie începutul unei prietenii pentru viață.

Alexandra CIARNĂU
www.liceuliulumanu.ro

Eugen Ivuț

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă a copiilor din clasa a III-a A

26 mai 2024 – copilărie, emoție, simțire, ziua în care elevii clasei a III-a A, de la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, Oradea, cu multă implicare spirituală, alături de Preasfinția Sa Virgil Bercea, preoții spirituali Dobrată Traian și Duma Ovidiu, doamnele profesoare din învățământul primar, Chiș Liliana și Albirt Patricia, sora Ana (CMD), părinții și toți cei apropiați au trăit momente speciale, unice: Prima Sfântă Împărtășanie. După o perioadă de pregătire spirituală, realizată de părintele Dobrată Traian și profesor Bot Alina (sora Ana), sâmbătă 25 mai 2024, a avut loc Prima Spovadă.

Cu emoție în glas și în suflete, duminică dimineața, copiii îmbrăcați în culoarea purității, au pășit pe acordurile de chitară, acompaniați de profesorul George Demian, în Catedrala „Sfântul Nicolae” pentru celebrarea Sfintei Liturghii.

Puritatea sufletelor, a vocilor copiilor și sensibilitatea lor ne-au transpus într-o stare profundă, „parcă au coborât îngerii pe pământ”, asemeni spuselor unei bunici emoționate.

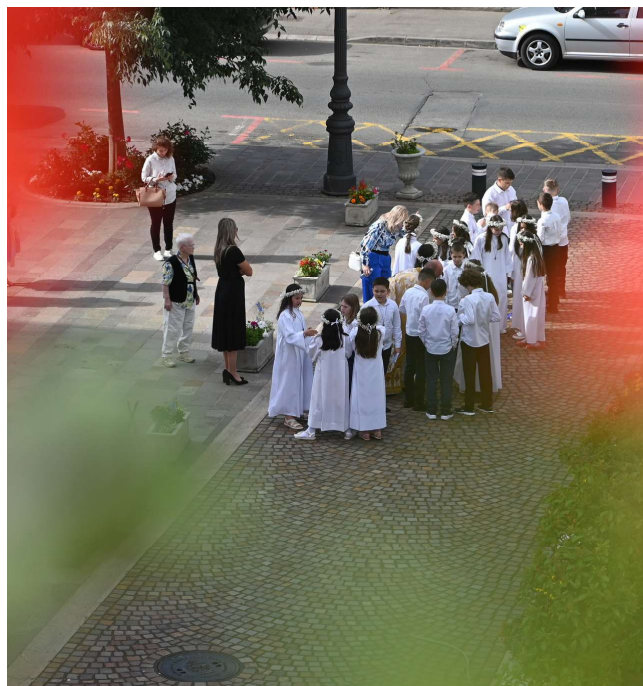
Aducem mulțumiri Preasfinției Sale, Virgil Bercea, pentru îndrumările oferite copiilor inspirate din povestea creionului: cu înțelepciunea și meșteșugul vorbelor putem să facem lucruri mari, dar să nu uităm ca există o „Mână”, Dumnezeu, și El ne conduce întodeauna, conform dorinței Sale, așa cum noi conducem creionul potrivit dorințelor noastre. Pentru creion nu este important nici lemnul din care este făcut, nici forma lui exterioară, ci mina de grafit din interior. Tot

așa, să ne îngrijim de ceea ce se întâmplă în interiorul nostru, de grijile și sentimentele noastre, care ne vor determina faptele.

Să conștientizăm fiecare faptă a noastră pentru că tot ceea ce facem va lăsa urme în viața noastră și a celorlalți.

„Lăsați copilașii să vină la Mine...” (Lc. 18,16)

Patricia ALBIRT

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă la Liceul „Don Orione” din Oradea

Duminică, 26 mai, elevii claselor a II-a de la Liceul „Don Orione” au făcut Prima Spovadă și Sfânta Împărtășanie Solemnă în Parohia Greco-Catolică „Duminica Tuturor Sfinților” Oradea.

Prima Sfântă Împărtășanie este un sacrament care marchează primirea pentru prima dată a Sfintei Împărtășanii. Copiii primesc pentru prima dată Trupul și Sângele lui Isus. Înainte de a primi această taină, elevii claselor a II-a au făcut pregătire spirituală împreună cu preoții comunității. În cadrul orelor de cateheză, au învățat ce este rugăciunea, când trebuie să ne rugăm, dar și ce este Sf. Împărtășanie și Spovada.

Pentru a-L primi pe Isus în inimile lor, copiii s-au spovedit. Și-au curățat sufletul de păcate și au primit iertarea divină. Prin Spovadă, ne recunoaștem greșelile în fața lui Dumnezeu, ne căim pentru păcate și ne angajăm să ne îndreptăm viața. După Spovadă primim oportunitatea de a începe din nou cu inima curată.

În predica duminicală, pr. Gabriel Ciubotariu a subliniat cât de important ca atunci când ne pătăm sufletul, să ne curățăm prin Spovadă. Prin rugăciunea pe care o face, preotul împarte milostivirea și puterea lui Dumnezeu. Din povestioara relatată este important ca inima noastră să fie una curată. Prin împărtășanie, Isus vine în inima noastră și ne acoperă rănilor pe care le avem în suflet.

După Sfânta Liturghie, în *Aula*

Magna a Liceului „Don Orione” Oradea, a urmat un moment de fraternitate. O agapă frățească. Agapa frățească are semnificația de a aduce credincioșii împreună într-un spirit de comuniune, iubire și solidaritate, reflectând valorile creștine de unitate și generozitate în cadrul comunității.

Dorim să mulțumim doamnelor învățătoare Bianca Toderas și Anca Tîrtea pentru toată pregătirea pe care le-au oferit-o copiilor. Și nu în ultimul rând, le mulțumim tuturor părinților care s-au implicat pentru ca această sărbătoare să fie una frumoasă.

Fie ca această Primă Sfântă Împărtășanie să fie cu folos în viețile lor spirituale și în drumul lor spre credință.

Centrul Don Orione Oradea

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă în parohia „Sfântul Apostol Andrei” din Carei

În duminica a patra după Paști (a paralizicului din Vitezda), pe 26 mai 2024, Parohia „Sfântul Apostol Andrei” din Carei a avut un motiv întemeiat de a sărbători și a aduce mulțumire Lui Dumnezeu, deoarece în cadrul Sfintei Liturghii, un număr de 8 copii au primit cel mai mare dar din viața lor: Sacramentul Sfintei Spovezi și al Sfintei Împărtășanii.

După o perioadă de pregătire destoinică, în care copiii au fost introduși în misterele Sfințelor Sacramente, ajungând astfel la înțelegerea importanței acestora în viața spirituală a fiecărui om, realizând toate roadele pe care Bunul Dumnezeu ni le oferă ca dar prin intermediul lor, cu o zi înainte de marele eveniment copiii au venit pentru a se spovedi pentru prima dată în mod solemn. Ei au fost însoțiți de către părinți, care la rândul lor s-au spovedit, pentru a fi model pentru copiii lor.

În ziua următoare, Sfânta Liturghie a început prin procesiunea copiilor la sfânta biserică. Îmbrăcați solemn, au pășit cu emoție spre locurile special amenajate pentru ei. În momentul Sfintei Împărtășanii, cei opt copii au venit pe rând în fața Sfântului Altar pentru a se cumineca pentru prima oară cu Trupul și Sângele Domnului.

În cuvântul de învățătură, părintele paroh Lucian Cociorva a subliniat dorința copiilor de a-L urma pe Cristos, de a înțelege importanța acestui moment unic, de a realiza roadele, harurile primite prin Sfânta Împărtășanie. Pr. Lucian a făcut referire la pasajul evanghelic dedicat paralizicului, subliniind în mod simbolic că acești copii care au ajuns în viața lor – simbolizată de scaldătoarea de la Vitezda – reușesc să pășească

într-o nouă etapă în care, prin intermediul Sfințelor Sacramente – a Spovezii și Împărtășaniei –, vor primi harurile de care a dat dovadă paralizicul din Evanghelie, și anume: credința, speranța în ajutorul Domnului, dragostea față de aproapele, răbdarea și smerenia, haruri cu ajutorul cărora vor ajunge la înțelepciune.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, fiecare copil a primit în dar ca amintire o diplomă care să ateste acest moment înălțător din viața de credință, precum și o carte de rugăciuni și un rozariu sfințit.

Bunul Dumnezeu să le călăuzească pașii și să-i ocrotească !

Protopopiatul de Carei

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului”

Duminică, 9 iunie a.c., clopotele Sanctuarului Eparhial „Maica Domnului” din Oradea ne-au chemat să ne strângem din nou, cu mic, cu mare, în acest loc binecuvântat de Dumnezeu, pentru a-i sărbători pe cei 15 copii din grupul Oratoriul „Sfântul Francisc de Asisi”, ce l-au primit pe Isus, pentru prima dată în Sfânta Împărtășanie, sub chipul pâinii și al vinului, după o perioadă temeinică de pregătire.

Cu bucurie și multă emoție, copiii au participat la Sfânta Liturghie prezidată de Părintele Paroh Iulian Robu, împreună cu Părintele Ionuț Iulian Cherecheș, îndrumătorul lor spiritual și preoții invitați.

Prin cuvântul său de învățătură, Părintele Paroh Iulian Robu s-a adresat copiilor cu dragoste și mult har, îndemnându-i să-l pună în centrul vieții lor pe Cristos – pâinea vieții, urmând exemplul Fericitului Carlo Acutis, tânărul de 15 ani, care a avut o mare iubire față de Isus Euharisticul.

Susținuți de părinți și de ceilalți credincioși prezenți, copiii și-au reînnoit apoi, profesiunea de credință, mărturisind cu tărie credința în Tatăl, Fiul și Spiritul Sfânt.

Atmosfera de solemnitate a

fost accentuată de glasurile cristaline și pline de căldură ale copiilor ce au animat Sfânta Liturghie, sub bagheta magică a fratelui Mihai Dumea. Au fost acompaniați la orgă, de Mihai Bârlescu, la vioară, de Leonard Agighe-oleanu și la chitară, de Vlad Muntean.

Cât de frumos a fost totul! A fost o zi specială, a fost sărbătoarea copiilor, o sărbătoare țesută din iubirea lor pentru întreaga comunitate prezentă.

Carla MARIN

Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” Oradea

Prima Sfântă Împărtășanie

9 iunie 2024

„Eu sunt pâinea vieții” în 6-3-5

PS Virgil

Pr. Iulian

Cepreagă Maia

Pantea Corina Maria

Ilias Dominik

Tiplea Darina Marisa

Ilias Alessia

Bercea Alex

Andrei Denis Gabriel

Mutnyan Sasha Iosif

Borzaș Elias Antonius

Huza Tudor Dumitru

Enășcuț Maria

Enășcuț Samuel

Huza Alexia Maria

Luhas Maghiar Mihai

Gale Andrei Cristian

Pr. Ionuț

Fr. Mihai

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă în comunitatea greco-catolică din Paris

Duminică, 16 iunie 2024, comunitatea românească greco-catolică din Paris a avut bucuria de a-l primi pe Preasfințitul Virgil, Episcopul greco-catolic de Oradea, care a celebrat Sfânta Liturghie la invitația părintelui paroh Mihai Marina. Evenimentul a avut loc într-o atmosferă de profundă spiritualitate și comuniune, marcând o zi specială pentru 21 de copii care au primit în mod solemn Prima Împărtășanie.

În cadrul Sfintei Liturghii, alături de Preasfințitul Virgil, la masa altarului au concelebrat părintele Mihai Marina, părintele Alin Cîdea și părintele Olivian Filip. Această prezență semnificativă a preoților în jurul episcopului invitat a accentuat importanța evenimentului și a adus un plus de solemnitate slujbei.

Un moment deosebit al celebrării a fost primirea în mod solemn a Sfintei Împărtășanii de către 21 de copii ai parohiei. Acest eveniment a fost pregătit cu atenție de către teologul Flaviu Turbui, împreună cu soția sa Adina și părintele Andrei Roman, sub îndrumarea preoților parohiei. Pregătirea minuțioasă a copiilor pentru acest moment sacru a reflectat dedicarea și angajamentul lor față de educația religioasă și spirituală a celor mici.

În cadrul predicii sale, Preasfințitul Virgil a vorbit copiilor și credincioșilor despre valoarea profundă a credinței în viața de zi cu zi. Episcopul a subliniat importanța credinței ca fundament al existenței noastre, oferind sprijin și speranță în toate momentele vieții.

La finalul Sfintei Liturghii, cei 21 de copii au oferit comunității o surpriză emoționantă printr-o serbare. Copiii au prezentat cântece religioase și au răspuns unor întrebări fundamentale de credință. Fiecare moment al serbării a fost încărcat de emoție, reflectând bucuria și puritatea sufletelor tinere care au primit pentru prima dată în mod solemn Sfânta Împărtășanie, demonstrând, totodată, înțelegerea și aplicarea valorilor creștine în viața de zi cu zi.

Evenimentul din capitala Franței a subliniat puterea și unitatea comunității greco-catolice românești din Paris, care, deși departe de casă, rămâne legată prin credință și tradiție, iar celebrarea liturgică a fost pentru mulți invitați un prilej de întărire spirituală și de reconnection cu rădăcinile religioase, oferind tuturor celor prezenți o ocazie de a-și reînnoi angajamentul față de valorile creștine.

La finalul Sfintei Liturghii, părintele paroh Mihai Marina a mulțumit Episcopului invitat, copiilor, părinților și tuturor celor implicați pentru că și-au adus aportul la reușita acestei zi de mare însemnătate pentru comunitatea greco-catolică din Paris.

Prin împărtășirea bucuriei primirii primei Împărtășanii de către copii și prin prezența numeroșilor credincioși, acest eveniment a reafirmat legătura strânsă dintre această comunitate de români din diaspora și Biserica lor de acasă.

Alin Ciprian CÎNDEA

Ioan Alin CREȚU

Cum ne putem păstra sănătatea?

Fiecare persoană este unică, deci este important să exploreze și să găsească strategiile care funcționează cel mai bine pentru sine în menținerea sănătății și bunăstării personale generale.

Încorporând diversele aspecte fizice, mentale, emoționale și sociale în viața de zi cu zi, vă puteți îmbunătăți calitatea vieții, devenind mai fericit.

Mai jos am menționat câteva exemple semnificative.

Consumul unei varietăți de alimente nutritive, cum ar fi fructe, legume, proteine slabe, cereale integrale și grăsimi sănătoase.

Limitarea hrănirii cu mâncare procesată, deoarece poate conține frecvent cantități mari de zahăr, grăsimi nesănătoase și aditivi artificiali, ajută la menținerea unei greutate sănătoase și la prevenirea bolilor cronice, precum diabetul de tip 2 și problemele inimii.

Adoptarea unui program de exerciții fizice regulate îmbunătățește starea generală de sănătate și circulația, întărește mușchii și oasele, reducând riscul de boli cronice.

Exercițiile de mindfulness și practicile de conștientizare scad anxietatea și îmbunătățesc concentrarea.

Stabilirea unor obiceiuri sănătoase, cum ar fi planificarea meselor, exerciții regulate și menținerea unei cumpene între viața personală și profesională, contribuie la sănătatea pe termen lung.

Exercițiile mentale, precum rezolvarea de puzzle-uri, cititul sau învățarea unor lucruri noi, mențin sănătatea cognitivă, prevenindu-i declinul.

Asigurarea unei odihne adecvate și a unui somn regulat este esențială pentru recuperarea organismului și funcționarea optimă a sistemului imunitar și a sănătății mentale.

Crearea unui mediu propice pentru odihnă, evitând consumul de cafea și activități stimulante înainte de culcare.

Evitarea obiceiurilor nocive, ca de exemplu: renunțarea la fumat, limitarea consumului de alcool și droguri.

Efectuarea controalelor medicale periodice identifică precoce problemele de sănătate, permițând luarea măsurilor preventive sau tratamentul corespunzător.

Respectarea regulilor de igienă personală, cum ar fi spălarea regulată a mâinilor, periajul dinților și curățarea regulată a corpului, poate preveni răspândirea bolilor și infecțiilor.

Consumul unei cantități suficiente de apă este esențial pentru menținerea hidratării corecte a organismului și pentru buna funcționare a organelor.

Utilizarea cremei de protecție solară și evitarea expunerii excesive la soare previne leziunile cutanate și riscul de cancer de piele.

Respectarea programelor de vaccinare și imuniza-

re recomandate protejează împotriva bolilor infecțioase, contribuind la controlul răspândirii acestora.

Menținerea legăturilor sociale și participarea la diferite activități îmbunătățește starea de spirit reducând riscul depresiei și anxietății.

Cultivarea relațiilor pozitive sănătoase și pline de sprijin prin investirea timpului și a energiei alături de cei dragi, contribuie la fericirea personală.

Stabilirea priorităților și a obiectivelor pe termen lung pentru carieră, relații și dezvoltare personală. A avea un scop clar și direcție crește motivația și satisfacția generală.

Participarea la cursuri de dezvoltare personală și auto-reflecție respectiv introspecție contribuie la creșterea personală, îmbunătățind relațiile interpersonale.

Practicarea râsului și a umorului, remedii naturale pentru stres și anxietate reface starea de spirit și conexiunile cu ceilalți. Găsiți umorul în situațiile dificile și implicați-vă în activități care vă fac să râdeți.

Definirea și respectarea limitelor personale și comunicarea deschisă și sinceră în toate situațiile favorizează interacțiunile sănătoase și respectul reciproc.

Înțelegerea perspectivelor și nevoile altor persoane, oferindu-le sprijin și încurajare, contribuie la un mediu social sănătos.

Găsirea unui echilibru între independență și sprijin poate promova o abordare echilibrată a vieții.

Învățarea și practicarea abilităților de comunicare eficiente poate reduce conflictele și tensiunile sociale.

Utilizarea echipamentelor de protecție corespunzătoare și respectarea regulilor de siguranță la locul de muncă și în activitățile recreative previne accidentele și leziunile.

Adoptarea unei posturi corecte ajută la prevenirea durerilor de spate și a altor probleme musculo-scheletice.

Reducerea timpului petrecut în poziție așezată și încurajarea mișcării regulate previne riscul de obezitate, bolile de inimă și alte afecțiuni asociate sedentarismului.

Cultivarea recunoștinței și mulțumirii pentru lucrurile bune din viață contribuie la starea de bine emoțională și la menținerea sănătății mentale.

Stabilirea unor limite clare între muncă și viața personală și acordarea de timp pentru relaxare și recreere reduc stresul având ca efect o stare de sănătate generală mai bună.

Angajarea în activități de învățare continuă și dezvoltare personală menține creierul activ.

Implicarea în activități de voluntariat și ajutorarea celor din jur aduce satisfacție personală și contribuie la sentimentul de apartenență și conexiune cu cei din comunitate.

(continuare în pag. 15)

Ioan F. POP

Profesorul Vasile Muscă – 80

Cu o îndelungă și constantă preocupare exercitată în perimetrul filosofiei – cu preponderență în istoria filosofiei –, profesorul universitar Vasile Muscă este adeptul unei viziuni armonizate a valorilor filosofice, reducând la minimum tentația oricărei speculații care nu se sprijină pe solul ferm al cercetării și documentării. Viziunea demersului filosofic integrator vine din natura sa apolinică, natură căreia îi lipsește patosul disputelor sterile, a polemicilor irelevante.

Acesta preferă metoda expunerii clare, folosind un limbaj accesibil, lipsit de orice artificii sau coloraturi de jargon. După cum scrisul său poartă amprenta distinctă a celui care nu doar s-a luminat pe sine cu iubirea de înțelepciune, ci a încercat să lumineze numeroase generații de studenți. Profesorul Vasile Muscă are - aspect rar întâlnit - stofă de povestitor de filosofie, simplificând lucrurile pînă la totala lor comprehensiune. Tenta paideică răzbate dintre rîndurile auctoriale, ideile evoluînd înspre o viziune sintetică, integratoare. După cum este un speculativ cu voie de la rațiune, un gînditor care îmbrățișează cu entuziasm, dar și cu circumspecție, tărîmul atît de diafan al ideilor filosofice. Filosofia greacă antică și cea germană constituie zona sa predilectă de interes, cu un accent pe iluminismul german. Calmul valorilor, prudența epistemologică, crezul în adevărurile tari, care pot interfera cu istoria, rămîn reperele sale călăuzitoare. Ca profesor de filoso-

fie, acesta preferă gîndirea sistematizată, filosofia de tip rațional. Ca gînditor privat (în sensul lui Kierkegaard), preferă sclipirea ideatică personalizată, curajul de a gîndi pe cont propriu. De fapt, aceasta este dilema oricărui profesor care vrea nu doar să interpreteze filosofia, ci și să-și creeze o concepție proprie despre filosofie. Căci, deși filosofia este – hegelian vorbind - chiar istoria filosofiei, farmecul ei cognitiv stă chiar în re-inventarea ei. Sau, după cum cu îndreptățire spune A. Kenny, „orice istorie serioasă a filozofiei trebuie să fie un exercițiu de filozofie în sine și de istorie deopotrivă”.

Profesorul și filosoful Vasile Muscă se numără printre cazurile rarissime care pot povesti cu limpezime ceea ce au înțeles din filosofie, ne poate împrieteni cu aceasta. Cu bonomia sa molipsitoare, de anahoret uitat printre cărți (în imensa sa bibliotecă), acesta se mișcă discret nu doar între filosofia greacă și cea germană, ci și - mai nou - oscilează afectiv între Cluj și Oradea, în tendința de a locui hõlderlinian un topos ideatic și concret deopotrivă.

(urmare din pag. 14)

Administrarea responsabilă a banilor personali reduce stresul financiar.

Angajarea în activități creative, cum ar fi pictura, sculptura, scrisul sau muzica, asigură starea de bine, oferind un canal sănătos pentru exprimarea emoțiilor.

Monitorizarea sănătății mintale și solicitarea ajutorului profesionist atunci când este necesar previne problemele mai grave.

Gîndirea pozitivă și optimistă îmbunătățește starea de spirit.

Menținerea unui mediu de locuit curat și sănătos, cu aer și apă de calitate oferă liniște sufletească.

Recunoașterea și gestionarea propriilor emoții și nevoi personale promovează echilibrul și bunăstarea generală.

Crearea și menținerea unui mediu de lucru pozitiv și sănătos contribuie la satisfacția și succesul profesional.

Petrecerea timpului în aer liber și în natură are beneficii fizice și mentale semnificative, inclusiv reducerea stresului, îmbunătățirea stării de spirit și creșterea nivelului de energie.

Abordarea schimbării cu o atitudine pozitivă și deschisă, facilitează adaptarea și creșterea personală în

fața provocărilor și oportunităților vieții.

Susținerea egalității și incluziunii sociale contribuie la un mediu mai sănătos și mai just pentru toată lumea și la promovarea bunăstării și unității în comunitate.

Participarea la activități ecologice, cum ar fi reciclarea, reducerea consumului de energie și protejarea resurselor naturale, contribuie la sănătatea planetei și a comunității.

Înțelegerea și acceptarea diversității culturale și a experiențelor individuale promovează toleranța, respectul reciproc și cooperarea în societate.

Încurajarea și sprijinirea dezvoltării independenței și asumării responsabilității personale îmbunătățesc stima de sine și satisfacția personală.

Acordarea atenției igienei dentare și efectuarea controalelor regulate la dentist previn afecțiunile dentare, contribuind la menținerea sănătății generale.

Interacțiunea cu animalele de companie reduc nivelul de stres, îmbunătățind starea de spirit și legăturile emoționale pozitive.

Menținerea unui stil de viață sănătos și echilibrat contribuie semnificativ la menținerea sănătății pe termen lung.

Hramul comunității grco-catolice din Cartierul Tineretului

La Comunitatea grco-catolică din Cartierul Tineretului a sărbătorit pentru prima dată hramul Parohiei în capela sfințită pe 31 august 2023, împărțindu-se de harul lui Dumnezeu prin mijlocirea patronului comunității – Fericitul Episcop Valeriu Traian Frențiu. Au fost două zile de rugăciune, cântece, împărțășire, bucurie și comuniune. Cea mai tânără parohie din Eparhia de Oradea a început sărbătoarea în după-amiaza zile de 1 iunie la orele 18.00, celebrând devoțiunea *Acatistului Fericților Episcopi Martiri Greco-Catolici*, urmată de *Vecernia* sărbătorii.

Ambele slujbe au fost oficiate de părintele Antoniu Chifor, Vicar cu Preoții. Seara s-a încheiat cu o agapă în curtea viitoarei grădinițe pe care Episcopia Greco-Catolică de Oradea, prin Caritas Eparhial Oradea, o construiește pentru copiii din cartier.

Duminică, 2 iunie a.c., în Sărbătoarea Fericților Episcopi martiri Greco-Catolici s-a celebrat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie de la ora 10.00. Celebrantul principal al Jertfei Euharistice a fost părintele Ale-

xandru Fiț, asistent spiritual al Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” și capelan al comunității surorilor C.M.D. din Oradea. Omilia a fost rostită de părintele Mirel-Mihai Demian, administratorul parohial al acestei comunități.

Fericite Episcop Valeriu Traian Frențiu, roagă-te pentru noi!

Elena-Daniela DEMIAN

Hramul Mănăstirii „Preasfânta Inimă a lui Isus”

Vineri, 7 iunie a.c., Comunitatea Surorilor „Sfintei a Inimi a lui Isus” din Zalău, de sărbătoarea Preasfintei Inimi a lui Isus au sărbătorit Hramul Mănăstirii. Sărbătoarea a început cu o procesiune cu Sfântul Sacrament pornind din fața bisericii grco-catolice „Sfânta Familie” pe străzile orașului Zalău, cu un sobor mare de preoți și sute de credincioși.

Programul a continuat cu Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, în cadrul căreia Părintele Marcelin Rotaru, a rostit cuvântul de învățătură. Au participat la Sfânta Liturghie Pr. Protop Nicolae Bodea, Pr. Protop Părau Valer, alți numeroși preoți din Eparhia de Oradea și din alte dieceze.

La sfârșitul Liturghiei, copiii de la grădinița „Sfânta Inimă a lui Isus” și din parohiile grco-catolice „Sfânta Familie” și „Sfinții Petru și Pavel”, îndrumați

de surori și educatoare, au oferit lui Isus un frumos moment artistic aducând laudă și preamărire Sfintei Inimi a lui Isus.

Sora Cornelia

Moaștele Sfântului Anton de Padova la Halmășd

După-amiaza zilei de duminică, 16 iunie 2024, a însemnat un moment de profundă bucurie sufletească pentru credincioșii parohiei grco-catolice „Sf. Anton de Padova” din Halmășd și deopotrivă pentru toți cei prezenți aici cu prilejul sărbătorii hramului parohiei.

În acest an, sărbătoarea a avut un parfum special: de la Bazilica din Padova (Italia) au ajuns aici moaște ale Sfântului Anton, ocrotitorul acestei biserici, care vor rămâne definitiv în biserica grco-catolică din Halmășd pentru cinstire și închinare. Celebrarea hramului a început la orele 16.00 cu Slujba Vecerniei, oficiată de preotul paroh, urmată de un cuvânt de bun venit adresat celor prezenți, rugăciuni către Sfântul Anton, sfințirea crinilor și Adorație Euharistică, oficiată

de părintele pr. Nicolae Bodea, protopop de Șimleu. A urmat Taina Sfântului Maslu, la care a participat un sobor de șapte preoți.

Pr. Ciprian BURDAȘ

Ambasadorul Norvegiei în România, în vizită la Caritas

După-amiaza zilei de 28 mai a.c. ne-a adus bucuria unei vizite deosebite la sediul Centrului de Informare și Consiliere pentru Refugiați Oradea (CICRO). Astfel, am fost gazde, decurs de aproximativ o oră și jumătate, pentru **Excelența Sa, doamna Siri Barry, ambasador al Norvegiei în România**, însoțită de doamna Dolores Neagoe, Consilier pentru granturi SEE și Norvegiene.

În cadrul întâlnirii informale pe care am avut-o, doamna ambasador s-a prezentat și ne-a dezvăluit o parte din activitatea pe care o desfășoară, călătorind foarte mult pentru a cunoaște realitățile din țara noastră.

Directorul executiv al Asociației Caritas Eparhial, Adela Popa-Ghiulescu, a prezentat principalele servicii sociale pe care organizația le dezvoltă, a vorbit despre impactul real pe care aceste servicii le au în comunitatea locală și a vorbit despre rezultatele obținute în urma implementării anumitor proiecte din comunitățile defavorizate.

S-a pus accent și pe necesitatea continuării acestor servicii sociale, pentru că este atât de multă nevoie să răspundem eficient nevoilor individuale și ale comunității în care organizația activează și să susținem persoanele, familiile și grupurile vulnerabile în încercările lor de a rezista greutăților vieții.

La această întâlnire a participat și un învățător ucrainean care a povestit despre diversitatea activităților care se desfășoară în cadrul programului de *after-school* pentru copiii ucraineni pe care centrul îl are, despre nivelul ridicat de dificultate pentru copiii care fac eforturi considerabile pentru a face față simultan sistemului de învățământ românesc, sistemului de predare *online* ucrainean și despre modul frumos în care se adaptează contextului social local.

Surpriza pregătită pentru oaspeții noștri a constat într-un moment special în care un copil ucrainean a cântat la pian două melodii, impresionând auditoriul, cu atât mai mult cu cât acest copil învață online să performeze la acest instrument muzical. Copiii prezenți, însoțiți de încă doi profesori ucraineni angajați la centru, au oferit doamnei ambasador **un tablou** lucrat de ei înșiși, precum și alte desene realizate de ei. Au primit îmbrățișări, zâmbete și aprecieri laudative din partea oaspeților noștri.

Au fost prezentate, succint, dificultățile întâmpinate privind buna desfășurare a activității cu refugiați. S-a vorbit și despre principalele direcții de intervenție din punct de vedere social care au vizat procesul de integrare socio-profesională a persoanelor refugiate.

Azi avem un număr de **181 de familii** dintr-un total de **230 de familii** care au beneficiat de serviciile de asistență socială de la deschiderea CICRO și până în prezent. În acest timp asociația a răspuns la nevoile urgente a peste **500 persoane refugiate**.

Un lucru deosebit de important este că avem înscrise un număr de **259 de persoane** (adulți și copii) care **beneficiază de servicii medicale**, fiind înscrise la un medic de familie care și-a asumat această responsabilitate. Programările la medicii de specialitate au loc prin translatorul angajat la centru care, de altfel, pregătește cursuri de limba română pentru beneficiarii centrului, adulți și copii.

Nu în ultimul rând, au fost prezentate măsurile și acțiunile întreprinse de Asociația Caritas Eparhial Oradea încă din primele săptămâni în care au început să sosească refugiați în România, pentru a crește gradul de siguranță al acestor persoane aflate într-o situație de vulnerabilitate, oferindu-le informații despre posibilele riscuri, dar, mai ales, despre măsurile pe care le pot lua pentru a se afla în siguranță pe toată perioada călătoriei lor cât și despre instruirile pe care le-am oferit alături de Confederația Caritas România, colegilor din toată țara, implicați în proiectele de sprijinire ale refugiaților.

Au fost subliniate ideile de spațiu sigur, de securitate emoțională, de libertatea de a trăi în pace, de prevenirea anumitor riscuri și de reducerea la minim a unor efecte care pot fi devastatoare pentru persoanele care întâmpină situații de risc major pentru viața lor.

Ne bucurăm de această vizită și mulțumim Excelenței Sale, doamna Siri Barry, ambasador al Norvegiei în România și doamnei Dolores Neagoe, Consilier pentru granturi pentru SEE și Norvegiene, pentru timpul de calitate pe care am avut oportunitatea de a-l petrece împreună!

Teodora BODA
Asistent social principal

Întâlnirea eparhială a familiilor

„La fântâna lui Iacov s-a transformat un dar, la fântânile suferinței, episcopii noștri au transformat suferința în iubire! Aici, la Carei, suntem la o altă fântână, în fața Domnului care ne așteaptă să știm să oferim mereu și întotdeauna iubire, speranță, credință. Aveți curajul, dragilor; credeți că la această fântână ne putem adăpa, iar cel care ne întărește este Domnul, alături de toți sfinții noștri care sunt în Ceruri!": a spus Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, la Întâlnirea Eparhială a Familiilor, care a avut loc **duminică, 2 iunie a.c.**, în parohia „Sfântul Apostol Andrei” din Carei. Prilej de comuniune și de rugăciune, dar totodată ocazie de a redescoperi valorile spirituale ale familiei, **Întâlnirea Familiilor** din Eparhia de Oradea a adus împreună la Carei peste **300 de persoane** sosite de pe întreg teritoriul eparhial.

Întâlnirea Eparhială a Familiilor a început cu Sfânta Liturghie arhierescă celebrată de cei doi episcopi în biserica greco-catolică „Sfântul apostol Andrei” din Carei, urmată de o meditație suținută de pr.

Vicar Mihai Tegzeș, organizator al Întâlnirii, pe marginea temei acestei ediții: **Euharistia și „liturghia” familiei**. La final, toți participanții s-au bucurat de o agapă fraternală, desfășurată în Castelul Karoly din Carei.

**Biroul de presă
Mihaela CABA-MADARASI**

Premierea elevilor care au participat la Olimpiada de Religie

Joi, 20 iunie 2024, a avut loc în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea premierea elevilor din Eparhia de Oradea care în anul școlar 2023-2024 au obținut rezultate deosebite la Olimpiada de Religie, cultul Greco-Catolic (etapa județeană și națională). Festivitatea de premiere a fost condusă de PSS Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, care a ținut să îi felicite personal pe elevi, să le acorde fiecăruia diploma și un cadou simbolic din partea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea. Au fost premiați elevi din: Șimleul Silvaniei – Școala gimnazială „Silvania” și Colegiul Național „Simion Bărnuțiu” – însoțiți de pr. Florin Mărincean, Zalău – Șc. Gimnazială „Mihai Eminescu”, Șc. Gimnazială „Gheorghe Lazăr”, Șc. Gimnazială „Mihai Eminescu”, Șc. Gimnazială „Simion Bărnuțiu” și Colegiul Național „Silvania” – însoțiți de pr. Marius Matei, din Oradea – Colegiul Național „Mihai Eminescu” – însoțiți de pr. Alin Arendaș și Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” – însoțiți de pr. Ovidiu Duma, Sr. Ana Bot (CMD) și prof. George Demian.

În cadrul festivității au fost premiați treizeci și opt de elevi, dintre care douăzeci și cinci au obținut premiul I, II sau III la etapa județeană a Olimpiadei de Religie, Cultul Greco-Catolic, patru au obținut premii la etapa națională, iar nouă dintre ei au primit premiu de participare la etapa națională sau județeană.

Județul Bihor, etapa județeană – Premiul I: Oprea Nickolas, Miere Sofia Maria, Federeac Sofia Caterina, Căbuța Petru, Bulcău David Laurențiu, Filip Oana, Sas Luca. **Premiul II:** Obreja Maria Antonia, Groza Ana-Maria, Mocan Sarah-Maria, Căbuța Pavel, Crăciun Ioan Tudor, Gaje Mihai. **Premiul III:** Rotar

Mihnea Octavian, Bădiceanu Francesca Sofia Gabriela, Costăș Alexandru George, Ripaș Sonia Elena.

Județul Sălaj, etapa județeană – Premiul I: Botea Tudo Mihai, Holhoș Antonia Rodica, Bertean Sara, Zdrite Giorgia Paula, Buboii Octavian Andrei, Bodea Paula Nicoleta. **Premiul II:** Vlăduțu Ana, Szere-dai Robert.

Din Eparhia de Oradea au obținut rezultate deosebite la etapa națională: **Buboii Octavian Andrei din județul Sălaj (premiul III) și Federeac Sofia Ecaterina din județul Bihor (Premiu Special)**. Au fost premiați pentru participarea la etapa națională a Olimpiadei Greco-Catolice: Țâmpu Crina Maria, Junc Miruna Carmen și Sas Lucas – toți trei din Oradea, iar la etapa județeană: Hendea Maria, Muste Irina Maria, Blaga Antonio, Maxim Mărginean Sofia Maria, Bertean Luca și Oltean Anamaria – cu toții din județul Sălaj.

**Biroul de presă EGCO
Mihaela CABA-MADARASI**

A treia ediție a pelerinajului anual la Mănăstirea Fericiților Episcopi Români Martiri Greco-Catolici, Stâna de Vale

Cu binecuvântarea Preasfinției Sale Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, a avut loc pe 1 iunie a.c. pelerinajul anual, pe jos, de la Biserica Greco-Catolică din Beiuș la Mănăstirea Fericiților Episcopi Români Martiri Greco-Catolici, Stâna de Vale. Ajuns la a treia ediție, pelerinajul dedicat celor șapte episcopi martiri greco-catolici beatificați pe 2 iunie 2019 de Papa Francisc la Blaj, este un itinerariu de recunoștință și jertfă pentru înaintașii noștri care și-au dat viața pentru credință, bucurându-se în acest an și de participarea PSS Virgil Bercea, eparh al locului, împreună cu Excelența Sa Jeffrey Marc Monforton, episcop auxiliar în Arhiepiscopia de Detroit în Michigan, responsabil al Subcomisiei Conferinței Episcopilor Catolici din Statele Unite ale Americii pentru Ajutorarea Bisericii Catolice din Centrul și Estul Europei, și doamna Jennifer Healy, secretar al Subcomisiei. Împreună cu pelerinii s-au aflat Pr. Zorel Zima, protopop de Beiuș, pr. Marius Obreja din parohia „Sfânta Treime” – Nufărul Oradea, pr. Taichiș Marius și pr. Emil Ghiurcă din Protopopiatul de Beiuș, pr. Florian Gui din parohia greco-catolică Bocșa, preoții Iosif și Mihai Fechetă de la Mănăstirea Greco-Catolică din Stâna de Vale. Lor li s-au alăturat Pr. Vicar General Mihai Vătămănelu, pr. Olimpiu Todorean, președinte Caritas Earhial Oradea, ipod. Eugen Ivuț, secretar episcopal. Au participat credincioși din Beiuș, Oradea și din Protopopiatul de Zalău, printre care mulți copii și tineri care au fost pelerini ai acestui minunat itinerariu încă de la prima ediție.

Pregătirea sufletească pentru pelerinaj a început pe 31 mai a.c., la Beiuș, prin participarea la Sfântul Rozariu cu meditații din cuvintele Fericiților Martiri și Paraclisul Maicii Domnului în parohia „Sfinții Trei Ierarhi” din Beiuș la care au participat și credincioși din Băița, alături de parohul lor, pr. Rostaș Marcel. În dimineața zilei de 1 iunie a.c., pelerinii au participat la Sfânta Liturghie celebrată de pr. Zorel Zima, împreună

cu preoții participanți, în biserica greco-catolică din Beiuș, pornind apoi pe jos la orele 08.30 ale dimineții spre Stâna de Vale. Parcurgând 28 km, pe jos, purtând Crucea procesională, cântând, rugându-se, credincioșii – mici și mari – au poposit pe traseu la noua groată mariană și crucea înălțată prin munca asiduă pr. Iosif Fechetă și pr. Mihai Fechetă, ajungând în jurul orelor 18.00 la destinație. La Stâna de Vale au celebrat împreună Acatistul Fericiților Martiri în capela din Mănăstirea închinată lor, aflată în construcție. De asemenea, pelerinii au poposit în rugăciune la piatra de temelie a Centrului Pastoral și la stațiunile Căii Sfintei Cruci – un circuit de 594 de metri, care pornește din fața Centrului Pastoral, ocolește Vila Marian și se continuă pe marginea pădurii până în spatele bisericii care se va construi aici. Crucile metalice ale Căii Sfintei Cruci de la Stâna de Vale au fost confecționate din șinele de la calea ferată construită și sfințită de Fericitul Episcop Martir Valeriu Traian Frențiu, pe 29 iunie 1935, descoperite în timpul săpăturilor de la Centrul Pastoral aflat în construcție.

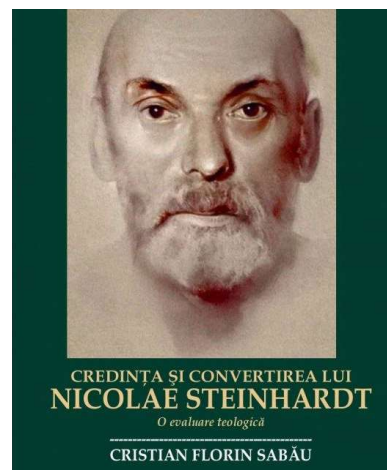
Biroul de presă
Mihaela CABA-MADARASI

„Credința și convertirea lui Nicolae Steinhardt. O evaluare teologică”

A apărut cartea „Credința și convertirea lui Nicolae Steinhardt. O evaluare teologică” scrisă de părintele **Cristian-Florin Sabău**. Tipărită la Editura Galaxia Gutenberg de la Târgu-Lăpuș (jud. Maramureș), cartea are 166 de pagini și reprezintă lucrarea de masterat a autorului în Teologie Fundamentală, care a fost susținută la Roma, în anul 2003.

În *Cuvântul înainte* pe care-l semnează, Pr. Conf. Dr. Hab. Alexandru Buzalic afirmă că: „Originalitatea studiului de față constă în analiza trăirilor sufletești ale lui Steinhardt, însă trecute prin filtru teologic și convertite în limbajul teologiei fundamentale. Autorul ne prezintă convertirea lui Steinhardt la creștinism, crezul său personal (cu formulările lui specifice) și credința trăită în viața concretă așa cum transpare din faptele și cuvintele rostite sau scrise”.

Cartea pe site-ul Editurii este disponibilă aici: <https://galaxiagutenberg.ro>

Exerciții spirituale pentru preoți

Eugen Ivuț

Cu binecuvântarea Preasfinției Sale Virgil Bercea, au avut loc, în perioada 17-21 iunie 2024, la Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” din Oradea, **Exercițiile Spirituale** pentru preoții din Eparhia de Oradea, susținute de preotul italian **Renzo Bonetti**, în două serii.

La final, PSS Virgil Bercea i-a mulțumit părintelui Renzo Bonetti în numele tuturor preoților pe care îi păstorește în Eparhia de Oradea pentru că „*a aruncat puțin din Focul Iubirii în inima noastră, în conștiința noastră, pentru ca să revedem în totalitate ceea ce înseamnă trăirea noastră sacerdotală, cu Isus și în Isus, celebrările noastre zilnice*”, dar și viața de familie, care pentru preoții căsătoriți „*înseamnă celebrarea căsătoriei în fiecare zi*”. Episcopul Greco-Catolic de Oradea i-a binecuvântat pe toți participanții, ascultând și încurajând fiecare preot în misiunea pe care o are de îndeplinit!

Aducem la cunoștință că toate meditațiile susținute de părintele Renzo Bonetti la Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” din Oradea în cadrul Exercițiilor Spirituale pentru preoți 2024 vor fi puse la dispoziția celor care doresc să le reasculte pe canalul **Youtube al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea**.

Biroul de Presă EGCO

Eugen Ivuț